

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 33Dz/17/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 9622200335
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viola Takáčová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9622200335.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a sudcov prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD. a Mgr. Kristíny Babiakovej, v právnej veci proti disciplinárne obvinenému: Q.. K. K., sudca Okresného súdu Č., s prerušeným výkonom funkcie, o dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu podľa § 22 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediaciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov o vylúčení sudcu Mgr. Michala Novotného, takto

rozhodol:

Sudca Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky Mgr. Michal Novotný je vylúčený z vykonávania úkonov v konaní o návrhu na dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu, vedeného na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 31D/26/2022 podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 4 a § 24 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z.z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok).

odôvodnenie:

1. Disciplinárne konanie vo veciach sudcov, prokurátorov, súdnych exekútorov je s účinnosťou od 1. decembra 2021 upravené zákonom č. 432/2021 Z.z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok - ďalej ako „disciplinárny súdny poriadok“ alebo „DSP“).

2. Na návrh ministra spravodlivosti Slovenskej republiky z 9. decembra 2022, č. 09153/2022/151 prebieha konanie o dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu Q.. K.N. K., sudcovi Okresného súdu Č. s prerušeným výkonom funkcie sudcu. Podľa rozvrhu práce NSS SR na kalendárny rok 2022 bola vec elektronickou podateľňou NSS SR pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom pridelená na prejednanie a rozhodnutie do súdneho oddelenia 31D, v zložení riadiaca predsedníčka disciplinárneho senátu JUDr. Zdenka Reisenauerová a členovia senátu prof. JUDr. Juraj Vačok, PhD. a Mgr. Michal Novotný.

3. V oznámení zo dňa 12. decembra 2022 sudca disciplinárneho senátu 31D Mgr. Michal Novotný podľa § 32 ods. 1 Trestného poriadku uviedol skutočnosti, pre ktoré možno mať pochybnosti o jeho nezáujatosti. Dôvodil tým, že: „Ako je verejne známe, od 1. júna 2020 do 1. augusta 2021 som vykonával funkciu štátneho tajomníka žalovaného Ministerstva spravodlivosti SR, bol som teda jeho druhým najvyšším predstaviteľom. V zmysle organizačného poriadku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky som dával svoje odporúčanie k návrhu príslušného útvaru na podanie disciplinárnych návrhov, ako aj návrhov na dočasné pozastavenie výkonu funkcie. To predpokladalo, že som sa návrhom zaoberal. Vzhľadom na dátum spísania návrhu v prerokovanej veci (8. decembra 2022) je zrejmé, že som sa ním nezaoberal. Z obsahu návrhu však vyplýva, že tento vychádza z totožného návrhu, ktorý bol pôvodne spísaný 1. októbra 2020 a o ktorom tunajší súd rozhodoval pod sp. zn. 31D 24/2021. Podanie tohto návrhu z 1. októbra 202 som ako štátny tajomník ministerstva odporučil potom, čo som dospel k

záveru, že na jeho podanie sú dôvody. Preto ma už tunajší súd vylúčil z rozhodovania o ňom (uznesenie sp. zn. 32Dz 2/2022). Tieto okolnosti podľa § 31 ods. 1 Tr. por. zakladajú môj pomer aj tu prejednávanej disciplinárnej veci a aj dôvod môjho vylúčenia“.

4. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky podľa § 24 ods. 2 DSP posúdil námietku zaujatosti vznesenú sudcom súdneho oddelenia 31D Mgr. Michalom Novotným v konaní o návrhu na dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu Q. K. K., sudcu Okresného súdu Č., s prerušeným výkonom funkcie sudcu, vzhľadom na jeho pomer k veci.

5. Podľa § 4 DSP, ak tento zákon neustanovuje inak a ak to povaha veci nevyklučuje, na disciplinárne konanie sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku o základných zásadách trestného konania, o spoločnom konaní, o vylúčení súdu a iných osôb, o obhajcovi, o úkonoch trestného konania, o dokazovaní, o rozhodovaní súdu, o hlavnom pojednávaní, o odvolaní, o dohode o uznaní viny a prijatí trestu, o obnove konania a o trovách trestného konania.

6. Podľa § 24 ods. 2 DSP, o námietke zaujatosti a o oznámení predsedu disciplinárneho senátu, sudcu disciplinárneho senátu alebo prísediacich a o ich zaujatosti rozhoduje trojčlenný senát najvyššieho správneho súdu určený náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom spravodlivosti do siedmych dní od predloženia veci.

7. Účelom právnej úpravy ustanovenej v citovanej právnej norme § 24 DSP je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu, k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď: 1/ k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť), 2/ k účastníkom konania (o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu tak pozitívneho alebo negatívneho), 3/ k zástupcom účastníkov konania.

8. Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezaujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností. Pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodnutia veci nepostačujú subjektívne pocity, resp. domnienky účastníka konania, z dôvodu ktorých tvrdí, že má pochybnosti o nezaujatosti sudcu na prejednanie a rozhodnutie veci, (ako aj je nepostačujúci subjektívny názor konajúceho sudcu, že sa cíti byť zaujatý na prejednanie a rozhodnutie mu pridelenej veci).

9. Zaujatosť konkrétneho sudcu v prejednávanej veci musí vyplývať z objektívnych okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k účastníkom tohto konania alebo k ich zástupcom. Povinnosť preukázať okolnosti odôvodňujúce zaujatosť konajúceho sudcu na prejednaní a rozhodnutí mu pridelenej veci spočíva na tom, kto vzniesol námietku zaujatosti. Na druhej strane k záveru o tom, že sudca je vylúčený, nie je potrebné, aby bolo preukázané, že je zaujatý. Na vylúčenie sudcu postačuje, ak možno mať so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom, pochybnosti o jeho nezaujatosti, dôvodnosť ktorých musí však vyplývať z objektívne preukázateľných skutočností.

10. Nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersach v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982).

11. Existencia nestrannosti musí teda byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, t.j. zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (pozri rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp.zn. III. ÚS 16/00).

12. Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Nestrannosť sudcu je zvyčajne definovaná ako „absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci.“

13. Za objektívne pritom nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci pristupuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine iura et studio“, teda nezávisle a nestranne.

14. Predpokladom skutočného uplatnenia zásady rovnosti účastníkov v konaní a zaistenia záruk správneho a spravodlivého rozhodnutia je, aby v konaní konal a rozhodoval sudca nezaujatý, ktorý nie je v žiadnom osobnom vzťahu k účastníkom a k ich zástupcom, a ktorý nie je žiadnym spôsobom zainteresovaný na výsledku konania. V súlade s tým sú stanovené ako dôvody vylúčenia sudcu sudcov pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom. Zákon zakladá vylúčenie sudcu existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétne označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu.

15. V tejto súvislosti Najvyšší správny súd Slovenskej republiky poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 47/05, v ktorom ústavný súd vyslovil právny záver, že „obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, to znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci“. Ústavný súd Slovenskej republiky nestrannosť sudcu judikoval aj v ďalších rozhodnutiach (pozri bližšie napr. sp. zn. III. ÚS 71/97, I. ÚS 73/97).

16. V danej súvislosti najvyšší správny súd dáva do pozornosti, že sudca je predstaviteľ súdnej moci. Právomoc súdu sudca vykonáva na nezávislom a nestrannom súde oddelene od iných štátnych orgánov. Sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje nestranne, spravodlivo, bez zbytočných prietáhov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom. Podľa § 30 zákona č. 385/2000 Z.z. zákon o sudcoch a príseďiacich v záujme záruky nezávislosti a nestrannosti výkonu sudcovskej funkcie je sudca povinný dbať svojím správaním na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. V občianskom živote, pri výkone funkcie sudcu, aj po jeho skončení sa sudca musí zdržať všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu alebo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Z toho vyplýva, že sudca musí byť nielen nestranný, ale sa musí ako nestranný javiť navonok (§ 2 ods. 1 a 2 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príseďiacich).

17. Práve osobitný vzťah sudcu k štátu musí sudcovi umožniť konať a rozhodovať nezávisle a nezaujato vo všetkých veciach, teda aj vo veciach podliehajúcich súdnemu prieskumu. K tomuto postojú čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky výslovne sudcovi priznáva nezávislosť pri výkone jeho funkcie.

18. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu (napr. Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť

len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať.

19. Disciplinárny senát 32D na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky konal a rozhodol uznesením sp. zn. 32Dz/2/2022, dňa 7. februára 2022 o totožnom oznámení sudcu disciplinárneho senátu 31D Mgr. Michala Novotného, v konaní proti totožnému disciplinárne obvinenému Q.. K. K. (vec vedená pod sp. zn. 31D/14/2021). Po posúdení dôvodov uvedených v oznámení sudcu Novotného senátu 32D vyplynulo, že: „jeho pomer k disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde pod sp. zn. 31D/14/2021 má charakter kvalifikovaného vzťahu, keďže sudca Novotný predmet disciplinárneho konania v skutkovej a právnej rovine nielen pozná, ale ho aj posudzoval a vyjadril k nemu svoj postoj. Jeho postoj k veci bol následne reflektovaný jednak do znenia návrhu na pozastavenie výkonu funkcie sudcu a jednak zrejme do samotnej skutočnosti, že ministerka spravodlivosti predmetný disciplinárny návrh podala (dňa 6. októbra 2020). Za daných okolností nie je možné (z objektívneho hľadiska) hovoriť o nestrannosti sudcu Novotného, keďže bol relevantným spôsobom účastný úkonov jedného z účastníkov disciplinárneho konania“.

20. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel najvyšší správny súd k zhodnému záveru, ako senát 32D v konaní vedenom pod sp. zn. 32Dz/2/2022, že skutočnosti uvedené sudcom Mgr. Michalom Novotným aj v oznámení zo dňa 12.12.2022 zakladajú dôvod na jeho vylúčenie podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku za primeranej aplikácie ustanovenia § 4 disciplinárneho súdneho poriadku, a preto rozhodol tak, že ho podľa § 24 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku vylúčil z vykonávania úkonov konania vedeného na najvyššom správnom súde pod sp. zn. 31D/26/2022.

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho správneho súdu v senáte v zložení podľa § 24 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku v pomere hlasov pomerom hlasov 3:0 (§ 24 ods. 2 disciplinárny súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.